

DEVLET İHALE KANUNU

Resmi Gazete: 10.09.1983

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR:

- Madde 1 KAPSAM
- Madde 2 İLKELE
- Madde 3 İHALE YETKİLİSİ
- Madde 4 TANIMLAR
- Madde 5 İHALEYE KATILABİLME ŞARTLARI
- Madde 6 İHALEYE KATILAMAYACAK OLANLAR
- Madde 7 ŞARTNAMELER
- Madde 8 ŞARTNAME GENEL ESASLARI

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

MADDE 1 -KAPSAM

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin, gayri aynî hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.

Birinci fıkrada sayılan daire ve idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla veya özel kanunların vermiş olduğu yetkili kurulmuş bulunan formların yukarıda belirtilen işlerinin nasıl yapılacağı Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

MADDE 2 - İLKELE

Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır. Başka başka istekler tarafından karşılanması mutad olan muhtelif işler bir eksiltmede toplanamaz. Ancak, ihalelerinin ayrı ayrı yapılacağı açıklanmak suretiyle ilanları birarada yapılabilir. Bu Kanunda yazılı hallerden yararlanmak amacıyla ihale konusunu oluşturan işler kısımlara bölünemez. Ancak, istekli çıkmadığı takdirde, alım şekillerini değiştirecek mahiyette olmamak üzere önemli işlerin kısımlara ayrılması mümkündür.

İhaleler kesin zaruret olmadıkça işin mahiyetine göre en uygun fiyatla temini mümkün olan mevsimlerde yapılır. Arsası temin edilmemiş, mülkiyet ve kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış olan ve gerekli olduğu halde imar durumu, tip yapılarında tatbikat, diğerlerinde avan projeleri ve bunlara dayalı keşifleri bulunmayan yapım işlerinde ihaleye çıkılamaz.

(2.3.1984 - 2990 s.Y.m.1 ile ek) Ancak, arsa temin edilmesi, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı; bina ve benzeri mahiyetteki inşaatlar dışındaki ihalelerde aranmaz.

MADDE 3 -İHALE YETKİLİSİ

Bu Kanunda yazılı işleri yaptırmaya ve ihaleye, idarelerin ita amirleri yetkilidir.

MADDE 4 -TANIMLAR

Bu Kanunun uygulanmasında:

Alım, satım : Taşınır ve taşınmaz mallar ile her türlü ihtiyaç maddeleri, hizmet ve hakların alım ve satımını,

Hizmet : Kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre çalıştırılan aylıklı, ücretli, yevmiyeli ve sözleşmeli personel istihdamı hariç olmak üzere gerçek veya tüzelkişilere ücret karşılığında yaptırılan araştırma, sondaj, imalat, prototip imalat, istikşaf, etüt, harita, plan, proje, kontrollük, müşavirlik ve benzeri her türlü hizmetleri,

Yapım : Her türlü inşaat, ihzarat, imalat, sondaj, tesisat, onarım, yıkma, değiştirme, iyileştirme, yenileştirme ve montaj işlerini,

Kira : Taşınır ve taşınmaz malların ve hakların kiralınmasını veya kiraya verilmesini, Trampa ve Mülkiyetin Gayri Aynî Hak Tesisi : Borçlar Kanunu ile Türk Medeni Kanununun trampa ve mülkiyetin gayri aynî hak tesisi ile ilgili maddelerinde gösterilmiş işlemleri,

Taşıma : Yükleme, taşıma, boşaltma, depolama ve bunlara ilişkin ambalaj işlerini,

Tahmin edilen bedel : İhale konusu olan işlerin tahmin edilen bedelini ve yapım işlerinde keşif bedelini,

Uygun bedel : Artırmalarda, tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere, teklif edilen bedellerin en yüksekini, eksitmelerde tahmin edilen bedeli geçmemek üzere, teklif edilen bedellerin tercihe lâyık görülenini, bedel

tahmini yapılamayan ihalelerde teklif edilen bedellerin uygun görülenini,

İdare : İhaleyi yapan daire, kurum ve kuruluşları,

İstekli : İhaleye katılan gerçek veya tüzelkişi veya kişileri,

İhale : Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla, işin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve yetkili mercilerin onayı ile tamamlanan sözleşmeden önceki işlemleri,

Müteahhit : Üzerine ihale yapılan istekli veya isteklileri,

Müşteri : Artırma sonunda kendisine ihale yapılan istekli veya isteklileri,

Şartname : Yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri, Sözleşme : İdare ile müteahhit veya müşteri arasında yapılan yazılı anlaşmayı, ifade eder.

MADDE 5 -İHALEYE KATILABİLME ŞARTLARI

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelere katılabilmek için kanuni ikametgâh sahibi olmak, gerekli nitelik ve yeterliği haiz bulunmak, istenilen teminat ve belgeleri vermek zorunludur.

MADDE 6 - İHALEYE KATILAMAYACAK OLANLAR

Aşağıdaki şahıslar doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamazlar :

1. İhaleyi yapan idarenin; a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhrî hısımları,

d) (2.3.1984-2990 s.Y. m.2 ile değişik) - (a), (b) ve (c) bentlerinde şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç) (*1)

2. Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar.

MADDE 7 -ŞARTNAMELER

İhale konusu işlerin her türlü özelliğini belirten şartname ve varsa ekleri idarelerce hazırlanır. Bu şartnamelerde işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlardan başka genel olarak aşağıdaki hususların da gösterilmesi zorunludur :

a) İşin niteliği, nevi ve miktarı,

b) Taşınmaz malların satışı, kiraya verilmesi, trampa edilmesi ve üzerlerinde mülkiyetin gayri aynî hak tesisinde tapu kayıtlarına göre yeri, sınırı, yüz ölçümü, varsa pafta, ada ve parsel numarası ve durumu,

- c) Tahmin edilen bedeli, geçici teminat miktarı ve kesin teminata ait şartlar,
- d) İşin yapılma yeri, teslim etme ve teslim alma şekli ve şartları,
- e) İşe başlama ve işi bitirme tarihi, gecikme halinde alınacak cezalar, _
- f) İsteklilerde aranan şartlar ve belgeler,
- g) İhaleyi yapıp yapmamakta ve uygun bedeli tespit etmenin serbest olduğu,
- h) İhale kararının karar tarihinden itibaren en geç 15 işgünü içinde ita amirince onaylanacağı veya iptal edilebileceği,
- i) Vergi, resim ve harçlarla sözleşme giderlerinin kimin tarafından ödeneceği,
- j) Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilir verilemeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı,
- k) Sözleşme konusu işlerin malzeme veya birim fiyatlarındaki değişiklikler nedeniyle eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği,
- l) Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları,
- m) İşin süresinden önce bitirilmesinde fayda görülen hallerde erken bitirme primi verilecekse miktarı, şartları ve ödeme şekli,
- n) İhtilafların çözüm şekli.

MADDE 8 -ŞARTNAME GENEL ESASLARI

Bakanlar Kurulu :

- a) Tip şartnamelerin genel ve ortak esaslarını belirlemeye,
- b) Şartnamelere konulmak üzere 7 nci maddede sayılan hususlarla ilgili veya bunlar dışındaki konularda genel esaslar tespit etmeye, yetkilidir.

İKİNCİ KISIM İHALE İŞLEMLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

- Madde 9 TAHMİN EDİLEN BEDELİN TESPİTİ
- Madde 10 BEDELİN TAHMİN EDİLEMESİ
- Madde 11 ONAY BELGESİ
- Madde 12 ŞARTNAMESİNİN VERİLMESİ
- Madde 13 İHALE KOMİSYONLARI
- Madde 14 KOMİSYONLARIN ÇALIŞMASI
- Madde 15 İHALE İŞLEM DOSYASININ DÜZENLENMESİ
- Madde 16 İSTEKLİLERDE ARANACAK NİTELİKLER VE İSTENECEK BELGELER
- Madde 17 İHALENİN İLANI
- Madde 18 İLANLARDA BULUNMASI ZORUNLU HUSUSLAR
- Madde 19 ŞARTNAME VE EKLERİNDE DEĞİŞİKLİK HALİNDE İLAN
- Madde 20 İLANIN UYGUN OLMAMASI
- Madde 21 İLANI SAKINCALI GÖRÜLEN HUSUSLAR
- Madde 22 YABANCI ÜLKELERDE İLAN
- Madde 23 İHALENİN TATİL GÜNÜNE RASTLAMASI
- Madde 24 TEKLİFLERİN AÇILMA ZAMANI
- Madde 25 GEÇİCİ TEMİNAT
- Madde 26 TEMİNAT OLARAK KABUL EDİLECEK DEĞERLER
- Madde 27 TAMİNAT MEKTUPLARI

İKİNCİ BÖLÜM

- Madde 28 UYGUN BEDELİN TESPİTİ
- Madde 29 KOMİSYONLARIN İHALEYİ YAPIP YAPMAMAKTA SERBEST OLMASI
- Madde 30 KARARLARDA BELİRTİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR
- Madde 31 İHALE KARARLARININ ONAYI VEYA İPTAL EDİLMESİ
- Madde 32 KESİNLEŞEN İHALE KARARLARININ BİLDİRİLMESİ
- Madde 33 ZAM VE İNDİRİM TEKLİFLERİ
- Madde 34 İHALEDE HAZIR BULUNMAYAN İSTEKLİLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

- Madde 35 İHALE USULLERİNİN NELER OLDUĞU
- Madde 36 İHALELERDE KAPALI TEKLİF USULÜNÜN ESAS OLDUĞU
- Madde 37 TEKLİFLERİN HAZIRLANMASI
- Madde 38 TEKLİFLERİN VERİLMESİ
- Madde 39 DIŞ ZARFLARIN AÇILMASI
- Madde 40 İÇ ZARFLARIN AÇILMASI
- Madde 41 İHALE SONUCUNUN KARARA BAĞLANMASI
- Madde 42 TEKLİFLERİN AYNI OLMASI
- Madde 43 İHALENİN YAPILAMAMASI
- Madde 44 BELLİ İSTEKLİLER ARASINDA YAPILACAK İHALELER
- Madde 45 AÇIK TEKLİF USULÜ İLE YAPILABİLECEK İHALELER
- Madde 46 AÇIK TEKLİF USULÜNÜN UYGULANMASI
- Madde 47 AÇIK TEKLİF USULÜNDE İHALE
- Madde 48 İHALE SONUCUNUN KARARA BAĞLANMASI
- Madde 49 İHALENİN YAPILAMAMASI~ PAZARLIK USULÜ
- Madde 50 PAZARLIK USULÜNDE İHALE
- Madde 51 PAZARLIK USULÜYLE YAPILACAK İŞLER
- Madde 52 YARIŞMA USULÜNÜN UYGULANMASI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

- Madde 53 İHALENİN SÖZLEŞMEYE BAĞLANMASI
- Madde 54 KESİN TEMİNAT
- Madde 55 YAPIM İŞLERİNDE KESİN TEMİNAT
- Madde 56 KESİN TEMİNATIN GERİ VERİLMESİ
- Madde 57 SÖZLEŞME YAPILMASINDA MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN GÖREV VE SORUMLULUĞU
- Madde 58 TAŞINMAZ MALLARIN MÜŞTERİ TARAFINDAN ADINA TESCİL ETTİRİLMESİ
- Madde 59 MÜŞTERİNİN SÜRESİ İÇİNDE TAŞINIR MALLARI TESLİM ALMAMASI
- Madde 60 İDARENİN GÖREV VE SORUMLULUĞU

Madde 61 SÖZLEŞME YAPILMASI VE KESİN TEMİNAT ALINMASI ZORUNLU OLMAYAN HALLER
Madde 62 MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN SÖZLEŞMENİN BOZULMASINA NEDEN OLMASI
Madde 63 SÖZLEŞMEDE BELİRTİLEN İŞİN ARTIŞ VE EKSİLİŞİ
Madde 64 KİRALARDA SÖZLEŞME SÜRESİ
Madde 65 SU ÜRÜNLERİ İSTİHSALİ HAKKI KİRALARINDA SÜRE
Madde 66 SÖZLEŞMENİN DEVRİ
Madde 67 MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN ÖLÜMÜ
Madde 68 MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN İFLASI HALİ
Madde 69 MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN AĞIR HASTALIĞI, TUTUKLULUK VEYA MAHKUMİYET HALİ
Madde 70 MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN BİRDEN FAZLA OLMASI HALİ

BİRİNCİ BÖLÜM

İhaleye Hazırlık

MADDE 9 -TAHMİN EDİLEN BEDELİN TESPİTİ

Tahmin edilen bedel, idarelerce tespit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatlar belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulur. Tahmin edilen bedel, bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterilir ve asıl evrak arasında saklanır. Bu bedel gerektiğinde ihale komiyonlarına tahkik ettirilir. Ancak, yapım işlerinde bu işler için kanunların verdiği yetkiye dayanılarak ilgili dairelerce tespit edilmiş birim fiyatları varsa, bunlar uygulanır.

MADDE 10 -BEDELİN TAHMİN EDİLEMESİ

Sinai ve teknolojik zorunlulukların gerektirdiği durumlarda ilgili bakanın onayı alınmak suretiyle, bedel tahmini yapılmadan kapalı teklif usulüyle ihale yapılabilir.

MADDE 11 -ONAY BELGESİ

(2.3.1984 - 2990 s.Y. m.3 ile değişik) İhalesi yapılacak her iş için bir onay belgesi hazırlanır. Onay belgesinde, ihale konusu olan işin nevi, niteliği, miktarı, varsa proje numarası, tahmin edilen bedeli, kullanılabilir ödenek tutarı, avans ve fiyat farkı verilecekse şartları, ihalede uygulanacak usul, yapılacaksa ilanın şekli ve adedi, alınacaksa geçici teminat miktarı belirtilir. (*2) Onay belgesinde ayrıca şartname ve eklerinin bir bedel karşılığında verilip verilmeyeceği, bedel karşılığı verilecekse bedelin ne olacağı gösterilir.

MADDE 12 -ŞARTNAMESİNİN VERİLMESİ

İhalesi yapılacak işe ait şartnameler ve ekleri, özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, ilgili idarelerce hazırlanır ve tasdikli örnekleri bedelsiz veya özelliklerine göre idarelerce takdir edilecek bir bedel karşılığında isteyenlere verilir. Şartname ve ekleri idarede bedelsiz görülebilir.

MADDE 13 -İHALE KOMİSYONLARI

(2.3.1984 - 2990 s.Y. m.4 ile değişik)

İta amirleri, ilgili idarenin memurlarından birinin başkanlığında idareden, yapım işlerinde işin ehli veya uzmanı olmak şartıyla, en az bir kişi ve maliye memurunun katılımıyla kurulacak komisyonları görevlendirirler. (*3) Askeri ihale komisyonlarının kaç kişiden ibaret olacağı ve nasıl kurulacağı Milli Savunma ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte azırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir kararname ile tespit edilir. TBMM, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığında teşkil edilecek satınalm komisyonlarında maliye memurluğu görevi, bu kuruluşların saymanlık işlerini yürüten muhasebe müdürü veya vazifelendireceği bir memur tarafından yerine getirilir. Askeri ihale komisyonları ile diğer ihale komisyonlarına katılacak maliye memuru, Maliye Bakanlığınca belirlenecek usule göre tespit edilir. İl özel idarelerine ait ihaleler il daimi encümenince, belediyelere ait ihaleler belediye encümenince bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Komisyonlara yardımcı olmak üzere, ihale kararlarına katılmamak şartı ile gereği kadar memur ve uzman da görevlendirilebilir.

MADDE 14 -KOMİSYONLARIN ÇALIŞMASI

İhale komisyonları eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta kabul edilir. Kararlarda çekimsiz kalmamaz. Muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini kararın altına yazarak imzalamak zorundadır. Komisyon başkan ve üyeleri, oy ve kararlarından sorumludurlar.

MADDE 15 -İHALE İŞLEM DOSYASININ DÜZENLENMESİ

İhale suretiyle yapılacak işler için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada onay belgesi, varsa tahmin edilen bedele ilişkin hesap tutanağı, şartname ve ekleri, gerekli projeler, ilâna ilişkin belge ve gazete nüshaları, sözleşme tasarıları ile saklanması yarar görülen diğer belgeler bulunur. Şartnamelerde tekniğe uygun olmayan veya gerçekleşmesi mümkün bulunmayan kayıt ve şartların bulunduğu anlaşıldığı takdirde, komisyonlar ilgili idareye şartnameleri düzelttirmek üzere ihaleyi erteler. Bu durumda ihale, yeniden düzenlenecek şartnameye ve 19 uncu madde uyarınca yapılacak ilâna göre yürütülür.

(Son Fıkra : 2.3.1984 - 2990 s.Y.m.5 ile yürürlükten kaldırılmıştır.) (*4)

MADDE 16 -İSTEKLİLERDE ARANACAK NİTELİKLER VE İSTENECEK BELGELER

İdarece ihalelerin en elverişli koşullarla sonuçlandırılmasını sağlamak amacıyla, isteklilerde belirli mali ve teknik yeterlik ve nitelikler aranabilir. Bunları tespiti yarayan belgelerin neler olduğu, şartnamelerde gösterilir. İstekliler, şartnamelerde yazılı belgeleri eksiksiz vermek ve Türkiye'de tebligat için adres göstermek zorundadır. Yapım işleriyle her türlü etüt, proje, kontrollük ve müşavirlik hizmetlerine ait ihalelerde, isteklilerde aranacak niteliklerin ve istenecek belgelerin neler olacağı, ne yolda ve kimlerce verileceği ve müteahhit sicillerinin ne biçimde tutulacağı ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte gösterilir

MADDE 17 -İHALENİN İLANI

İhale konusu olan işler aşağıdaki esas ve usullere göre İsteklilere ilân yoluyla duyurulur :

1. İhalenin yapılacağı yerdeki ilânlar :

a) Günlük gazete çıkan yerlerde ihaleler, ihalenin yapılacağı yerde çıkan gazetelerde en az bir gün aralıkla yayınlanmak suretiyle iki defa duyurulur. Gazete ile yapılacak ilk ilân ile ihale günü arası 10 günden, son ilân ile ihale günü arası 5 günden az olamaz.

b) Günlük gazete çıkmayan yerlerdeki ihalelerde ilân, bu fıkranın (a) bendindeki süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılır. Buislemler bir tutanakla belgelenir. Bu yerlerde en çok 7 gün aralıklarla gazete çıkıyorsa ayrıca gazete ile de bir defa ilân yapılır.

2. Diğer şehirlerde yapılacak ilânlar :

Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilânlardan başka, tirajı göz önüne alınarak il Basın - İlân Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilân edilir.

3. Resmi Gazete ile yapılacak ilânlar :

Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkra uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa da Resmi Gazete'de ilân edilir.

4. İdareler, işin önem ve özelliğine göre bu ilânları yurt içinde ve yurt dışında çıkan başka gazeteler veya öteki yayın araçları ile de yayımlatabilirler.

5. Pazarlık usulü ile yapılacak ihaleler için idareler, ilân yapıp yapmamakta serbesttirler.

MADDE 18 İLANLARDA BULUNMASI ZORUNLU HUSUSLAR

- İlanlarda aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur.

- İhale konusu olan işin niteliği, yeri ve miktarı,
- Şartname ve eklerin nereden ve hangi şartlarla alınacağı,
- İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte ve hangi usulle yapılacağı
- Varsa tahmin edilen bedel ve geçici teminat miktarı,
- İsteklilerden aranılan belgelerin neler olduğu,
- Kapalı teklif usulüyle yapılacak ihalelerde, tekliflerin hangi tarih ve saate kadar nereye verileceği.

MADDE 19 -ŞARTNAME VE EKLERİNDE DEĞİŞİKLİK HALİNDE İLAN

İlan yapıldıktan sonra şartname ve eklerinde değişiklik yapılamaz. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

MADDE 20 -İLANIN UYGUN OLMAMASI

17 ve 18 nci maddelerdeki hükümlere uygun olmayan ilânlar geçersizdir. Bu durumda ilân yenilenmedikçe ihale yapılamaz. İlanların geçersizliği ihale yapıldıktan sonra anlaşılırsa, ihale veya sözleşme feshedilir. Ancak, işde ivedilik ve ihalede Devletin yararı varsa, ihale ve sözleşme Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve birinci derece itaamirinin onayı ile geçerli sayılabilir. İhalenin veya sözleşmenin bozulması halinde, müteahhit veya müşterinin fesh tarihine kadar yapmış olduğu gerçek masrafları ile, varsa, tahakkuk etmiş hakedişleri verilir.

MADDE 21 -İLANI SAKINCALI GÖRÜLEN HUSUSLAR

Askeri ihaleler ile Emniyet Genel Müdürlüğüne ve Milli İstihbarat Teşkilatına ait ihaleler için yapılacak ilânlarda birinci derece ita amiri tarafından sakıncalı görülen hususlara yer verilmez.

MADDE 22 -YABANCI ÜLKELERDE İLAN

İdarelerin yabancı ülkelerdeki isteklilerin de girmesi yararlı görülen ihaleler için yeterli rekabeti sağlayacak biçimde yabancı ülkelerde ilân yapılabilir. Bu ilân ihale gününden en az 45 gün önce yapılır. İlanla ilgili usul ve yöntemler Milli Savunma, Dışişleri, Bayındırlık, Ticaret ve Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanlıklarının görüşü alınarak, Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte gösterilir.

MADDE 23 -İHALENİN TATİL GÜNÜNE RASTLAMASI

İhale için tespit olunan tarih, tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk işgününde aynı yer ve saatte yapılır. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

MADDE 24 -TEKLİFLERİN AÇILMA ZAMANI

Tekliflerin açılma zamanı, idarelerin çalışma saati içinde olmak üzere tespit edilir. Açılma zamanı için, Posta, Telgraf, Telefon (PTT) veya Türkiye Radyo ve Televizyon (TRT) idarelerinin saat ayarı esas alınır. Teklifler açılmaya başlandıktan sonra, çalışma saatine bağlı kalmaksızın işleme devam olunur.

MADDE 25 -GEÇİCİ TEMİNAT

İsteklilerden, ihale konusu olan işin tahmin edilen bedelinin % 3'ü oranında geçici teminat alınır. 10 uncu madde uyarınca yapılacak ihalelerde geçici teminat teklif edilen bedelin % 3'ünden az olamaz. Pazarlık usulü ile yapılacak ihalelerde, geçici teminat alıp almamakta idareler serbesttir.

MADDE 26 - TEMİNAT OLARAK KABUL EDİLECEK DEĞERLER

Geçici veya kesin teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir :

- Tedavüldeki Türk Parası,
- Maliye Bakanlığınca belirtilecek bankaların verecekleri süresiz teminat mektupları,
- Devlet tahvilleri ve Hazine kefaletini haiz tahviller. Bankalarca verilen teminat mektupları dışındaki teminatların isteklilerin tarafından mal sandıklarına yatırılması zorunlu olup, bunlar komisyonlarca teslim alınmaz. Üzerlerine ihale yapılanların teminat mektupları ihaleden sonra mal sandıklarına teslim edilir ve üzerlerine ihale yapılmayan isteklilerin geçici teminatları hemen geri verilir. Her ne suretle olursa olsun idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

MADDE 27 - TAMİNAT MEKTUPLARI

Bankaların bu Kanun kapsamındaki işler için verecekleri geçici, kesin ve avans teminat mektuplarının sermaye ve yedek akçelerinin durumlarına göre miktar ve kapsamlarını ve şeklini tespiti Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kanun, kararname, tüzük ve yönetmeliklere aykırı olarak düzenlenmiş banka teminat mektupları kabul edilmez. Üzerinde suç unsuru tespit edilen teminat mektupları gerekli kovuşturma yapılması için Maliye Bakanlığınca intikalettirilir. Her teminat mektubunda daha önce ilgili banka şubesinde verilen teminat mektupları toplamı ile aynı şubenin limitlerinin de gösterilmesi zorunludur. Yabancı bankaların ve benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantilerine dayanarak bankaların verecekleri teminat mektupları, yukarıdaki miktarlara dahil değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tekliflerin Değerlendirilmesi ve İhale Kararları

MADDE 28 -UYGUN BEDELİN TESPİTİ

Artırmalarda uygun bedel; tahmin edilen bedelden aşağı olmamak üzere teklif edilen bedellerin en yükseğidir. Eksiltmelerde uygun bedel; tahmin edilen bedeli geçmemek şartı ile, teklif edilen bedellerin tercihe layık görülenidir.

Kapalı teklif usulüyle yapılan ihalelerde; bedel tahmini yapılmışsa uygunbedel, teklif edilen bedellerden tahmin edilen bedeli geçmemek şartıyla tercihe lâayık görüleni; bedel tahmini yapılmamışsa uygun bedel,teklif edilen bedellerin tercihe lâayık görülenidir. Tercih gerekçeleri kararlarda belirtilir. Ancak, bedel tahmini yapılmamış kapalı teklif usulü ihalelerde, ihalenin geçerli sayılması, bizzat ilgili bakanın onayına bağlıdır. Milli firmalar lehine hangi orana kadar ayırım yapılabileceği Bakanlar kurulunca tespit edilir. (2.3.1984 - 2990 s.Y. m.6 ile değişik) Uygun bedelin tercihinde kullanılacak kriterler ile eksiltmelerde kabul edilecek azami indirim miktar

veya oranları; işin niteliği, nevi ve miktarı, birim fiyatları, istekli tarafından talep edilen avans miktarı ve isteklinin buna benzer teknik ve mali yeterliği ile ilgili diğer hususlar da gözönünde bulundurulmak ve gerektiğinde diğer bakanlıkların da görüşleri alınmak suretiyle her yıl Bayındırlık ve İskân Bakanının koordinatörlüğünde Milli Savunma, Maliye ve Gümrük, TarımOrman ve Köy İşleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlarınca tespit olunarak Resmî Gazete'de yayımlanır. (*5)

MADDE 29 -KOMİSYONLARIN İHALEYİ YAPIP YAPMAMAKTA SERBEST OLMASI

Komisyonlar gerekçesini belirtmek suretiyle ihaleyi yapıp yapmamakta serbesttir. Komisyonların ihaleyi yapmama kararı kesindir.

MADDE 30 - KARARLARDA BELİRTİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

İhale komisyonlarınca alınan kararlar, komisyon başkan ve

üyelerinin adları, soyadları ve esas görevleri belirtilerek imzalanır. Kararlarda isteklilerin isimleri, adresleri, teklif ettikleri bedeller, ihalenin hangi tarihte ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.

MADDE 31 -İHALE KARARLARININ ONAYI VEYA İPTAL EDİLMESİ

İhale komisyonları tarafından alınan ihale kararları, itaamirlerince karar tarihinden itibaren en geç 15 işgünü içinde onaylanır veya iptal edilir.

İta amirince karar iptal edilirse ihale hükümsüz sayılır.

MADDE 32 -KESİNLEŞEN İHALE KARARLARININ BİLDİRİLMESİ

İta amirince onaylanan ihale kararları, onaylandığı günden itibaren en geç 5 işgünü içinde, üzerine ihale yapılabilecek veya vekiline, imzası alınmak suretiyle bildirilir veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanır. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır.

İhale kararlarının ita amirince iptal edilmesi halinde de, durum istekliye aynı şekilde bildirilir.

MADDE 33 -ZAM VE İNDİRİM TEKLİFLERİ

Teklifler verildikten sonra bu Kanunda yazılı haller dışındazam veya indirim teklifleri kabul edilmez.

MADDE 34 -İHALEDE HAZIR BULUNMAYAN İSTEKLİLER

İhale sırasında hazır bulunmayan veya noterden tasdikli vekâletnameyi haiz bir vekili göndermeyen istekliler, ihalenin yapılış tarzına ve sonucuna itiraz edemezler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İhale Usulleri

MADDE 35 -İHALE USULLERİNİN NELER OLDUĞU

Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlerin ihalelerinde aşağıdaki usuller uygulanır :

- a) Kapalı teklif usulü,
- b) Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü,
- c) Açık teklif usulü,
- d) Pazarlık usulü,
- e) Yarışma usulü,

işin gereğine göre bu usullerden hangisinin uygulanacağı, bu Kanun hükümlerine uyularak idarelerince tespit edilir.

MADDE 36 -İHALELERDE KAPALI TEKLİF USULÜNÜN ESAS OLDUĞU

Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır. Ancak, 44 üncü maddede gösterilen işler belli istekliler arasında kapalı teklif usulüyle, 45 inci maddede gösterilen işler açık teklif usulüyle, 51 inci maddede sayılan işler pazarlık, 52 nci maddede gösterilen işler deyarışma usulüyle yaptırılabilir.

MADDE 37 -~ KAPALI TEKLİF USULÜ TEKLİFLERİN HAZIRLANMASI

Kapalı teklif usulünde teklifler yazılı olarak yapılır. Teklif mektubu, bir zarfa konulup kapatıldıktan sonra zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı ve tebligata esas olarak göstereceği açık adresi yazılır. Zarfın yapılandırılan yeri istekli tarafından imzalanır veya mühürlenir. Bu zarf geçici teminata ait alındı veya banka teminat mektubu ve istenilen diğer belgelerle birlikte ikinci bir zarfa konularak kapatılır. Dış zarfın üzerine isteklinin adı ve soyadı ile açık adresi ve teklifin hangi işe ait olduğu yazılır. Teklif mektuplarının istekli tarafından imzalanması ve bu mektuplarda şartname ve eklerinin tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen fiyatın rakam ve yazı ile açık olarak yazılması zorunludur. Bunlardan herhangi birine uygun olmayan veya üzerinde kazıntı, silinti veya düzeltme bulunan teklifler reddolunarak hiç yapılmamış sayılır.

MADDE 38 -TEKLİFLERİN VERİLMESİ

Teklifler ilânda belirtilen saate kadar, sıra numaralı alındılar karşılığında komisyon başkanlığına verilir. Alındı numarası zarfın üzerine yazılır. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Bu takdirde dış zarfın üzerine komisyon başkanlığının adresi ile hangi işe ait olduğu, isteklinin adı ve soyadı ile açık adresi yazılır. Posta ile gönderilecek tekliflerin ilânda belirtilen saate kadar komisyon başkanlığına ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınış zamanı bir tutanakla tespit edilir. Komisyon başkanlığına verilen teklifler herhangi bir sebeple geri alınamaz.

MADDE 39 -DIŞ ZARFLARIN AÇILMASI

Tekliflerin açılma saati gelince, kaç teklif verilmiş olduğubir tutanakla belirtildikten sonra dış zarflar hazır bulunan istekliler önünde alınış sırasına göre açılarak, istenilen belgelerin ve geçici teminatın tam olarak verilmiş olup olmadığı aranır. Dış zarfın üzerindeki alındı sıra numarası iç zarfın üzerine de yazılır. Belgeleri ile teminatı usulüne uygun ve tam olmayan isteklilerin teklif mektubunu taşıyan iç zarfları açılmayarak başkaca işleme konulmadan, diğer belgelerle birlikte kendilerine veya vekillerine iade olunur. Bunlar ihaleye

katılamazlar.

MADDE 40 -İÇ ZARFLARIN AÇILMASI

Teklif mektuplarını taşıyan iç zarflar açılmadan önce, ihaleye katılacaklardan başkası ihale odasından çıkarılır. Bundan sonra zarflar numara sırası ile açılarak, teklifler komisyon başkanı tarafından okunur veya okutulur ve bir listesi yapılır. Bu liste komisyon başkanı ve üyeleritarafından imzalanır. Şartnameye uymayan veya başka şartlar taşıyan veya 37 nci maddenin son fıkrası hükmüne uygun olmayan teklif mektupları kabul edilmez.

MADDE 41 - İHALE SONUCUNUN KARARA BAĞLANMASI

40 ıncı madde gereğince kabul edilen teklifler incelenerek:

- a) İhalenin yapıldığı, ancak ita amirinin onayına bağlı kaldığı,
- b) Tekliflerin daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesi için süreye ihtiyaç duyulduğu ve şartnamelerde daha uzun bir süre öngörülmemiş ise ihalenin 15 günü geçmemek üzere başka bir güne bırakıldığı,
- c) İhalenin yapılmadığı,

Hususlarından birine karar verilir ve bu husus gerekçeli bir karar veyakarar özeti halinde yazılarak, komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve durum hazır bulunanlara bildirilir.

MADDE 42 -TEKLİFLERİN AYNI OLMASI

Birkaç istekli tarafından aynı fiyat teklif edildiği ve bunların da uygun bedel olduğu anlaşıldığı takdirde, bu oturumda aynı teklifte bulunan isteklilerin hazır olması halinde, bu isteklilerden ikinci bir yazılı teklif alınır ve bunlardan en uygun bedeli teklif edene ihale yapılır. Şayet aynı fiyat teklif eden isteklilerden birisi bu oturumda hazır bulunuyorsa ihale ona yapılır. Aynı fiyatı teklif eden birkaç isteklinin oturumda hazır bulunmaması veya hazır bulunan isteklilerden alınacak ikinci tekliflerin de aynı olması halinde, ad çekme suretiyle ihale sonuçlandırılır.

MADDE 43 -İHALENİN YAPILAMAMASI

Kapalı teklif usulü ile yapılan ihalelerde, istekli çıkmadığı veya teklif olunan bedel komisyonca uygun görülmediği takdirde, ya yeniden aynı usulle ihale açılır veya idare yararı görüldüğü takdirde, ihalenin bitiş tarihinden itibaren 15 gün içinde iş pazarlıkla yaptırılır. İşin pazarlığa bırakılması halinde şartnamede belirtilen nitelik ve şartların aynen muhafazası zorunludur. Yeni ihale yapılıncaya kadar geçecek günler içinde aynı nitelikler korunarak günlük ihtiyaçlar oranında pazarlıkla mal alınabilir. Ancak ihale, şartnamede belirtilen nitelikte mal bulunamaması sebebiyle geri kalmış ise, günlük ihtiyaçlar şartnameye bağlı kalmaksızın temin edilebilir.

MADDE 44 -~ BELLİ İSTEKLİLER ARASINDA KAPALI TEKLİF USULÜ BELLİ İSTEKLİLER ARASINDA YAPILACAK İHALELER

(2.3.1984 - 2990 s.Y. m.7 ile değişik) Uçak, harp gemisi, harp mühimmatı, elektronik cihaz, askeri tesisat ve levazimat, silah ve malzeme sistemleri, savunma sanayii ile ilgili faaliyetler ve bunlara ait her türlü yedek parça alımı; barajlar, enerji santralleri, sulama tesisleri, limanlar, rıhtımlar, hava meydanları, demiryolları, lokomotifler, karayolları, tüneller, köprüler, akaryakıt tesisleri, özelliği bulunan yapıım işleri, bedii ve teknik hususiyetleri taşıyan sanat işleri, kentlerin ulaşım sistemlerine ilişkin planlar, kentlerin harita, nazım ve imar planları, su, kanalizasyon ve enerji tesisleri ile bunların etüt ve proje işlerinin ihalesi; diğer ihale usulleri yerine teknik yeterlilikleri ve güçleri idarece kabul edilmiş en az üç istekli arasında kapalı teklif usulü ile yaptırılabilir.

Zorunlu nedenlerle üçten az istekliden teklif almak gerektiği takdirde Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşüne dayanılarak Bakanlar Kurulundan bu hususta ayrıca karar alınması şarttır.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak ihalelerde, ihaleye katılacak isteklilerin isimleri belirtmek suretiyle bizzat ilgili veya bağlı bulunan bakanın onayının alınması zorunludur.

Bu ihalelerde ilan yapılması zorunlu değildir. Gerekli görülen hallerde ihaleye davet edilecek isteklilerin seçimi için 17, 18 ve 19 uncu maddeleri hükümlerine bağlı kalınmaksızın önseçim ilanı yapılabilir. (*6) _

AÇIK TEKLİF USULÜ

MADDE 45 -AÇIK TEKLİF USULÜ İLE YAPILABİLECEK İHALELER _

Bu Kanunun 1 nci maddesinde yazılı işlerden, tahmin edilen _ bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilecek tutarı geçmeyen ihaleler_ açık teklif usulüyle yapılabilir. _

MADDE 46 -AÇIK TEKLİF USULÜNÜN UYGULANMASI _

Açık teklif usulüne göre ihaleler, isteklilerin ihale _ komisyonları önünde tekliflerini sözlü olarak belirtmeleri suretiyle yapılır. _

_ Ancak; istekliler ilânda belirtilen ihale saatine kadar komisyon _ başkanlığına ulaşmış olmak şartıyla, 36 nci madde hükümlerine uygun olarak _ düzenleyecekleri tekliflerini iadeli taahhütü bir mektupla da _ gönderebilirler. _

Teklif sahibi komisyonda hazır bulunmadığı takdirde posta ile gönderilen teklif son ve kesin teklif olarak kabul edilir.

MADDE 47 -AÇIK TEKLİF USULÜNDE İHALE

İlânda belirtilen ihale saati gelince, komisyon başkanı,

isteklilerin belgelerini ve geçici teminat verip vermemiş olduklarını inceleyerek, kimlerin ihaleye katılabileceğini bildirir. Katılabayacakların belge ve teminatlarının geri verilmesi kararlaştırılır. Bu işlemler, istekliler önünde, bir tutanakla tespit edilir.

Tutanaktan sonra, ihaleye giremeyecekler ihale yerinden çıkartılır. Diğer istekliler, önce şartnameyi imzaya ve daha sonra, sıra ile tekliflerini belirtmeye çağılır. Yapılacak teklifler ihaleye ait artırma ve eksiltme kağıdına yazılır ve teklif sahipleri tarafından imzalanır.

İlk teklifler bu suretle tespit edildikten sonra, komisyon başkanı, posta ile yapılmış teklifler varsa okutarak bu tekliflerin de ihaleye ait artırma ve eksiltme kağıdına yazılmasını sağlar. Bundan sonra istekliler sıra ile tekliflerde bulunmaya devam ederler. İhaleden çekilen isteklilerin bu durumları ihaleye ait artırma ve eksiltme kağıdına yazılır ve imzaları alınır. İlgilinin imzadan çekilmesi halinde durum ayrıca belirtilir.

İhaleden çekilenler yeniden teklifte bulunamazlar.

Teklifler yapıldığı sırada, yapılan indirim veya artırımların işi uzatacağı anlaşılırsa, isteklilerden komisyon huzurunda son tekliflerini yazılı olarak bildirmeleri istenebilir. Daha önce ihaleden çekilmiş olanlar bu durumda yazılı teklif veremezler.

MADDE 48 -İHALE SONUCUNUN KARARA BAĞLANMASI

Sözlü veya yazılı son teklifler alındıktan sonra, ihale 41 inci maddeye göre karara bağlanır.

MADDE 49 -İHALENİN YAPILAMAMASI

Açık teklif usulüyle yapılan ihalelerde istekli çıkmadığı, isteklilerin belgeleri veya son teklifleri uygun görülmediği takdirde, yeniden aynı usulle ihale açılır veya idare yararı görüldüğü takdirde, ihalenin bitiş tarihinden itibaren 15 gün içinde iş 43 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen esaslar dahilinde pazarlıkla yaptırılabilir.

MADDE 50 - ~ PAZARLIK USULÜ PAZARLIK USULÜNDE İHALE

Pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde teklif alınması belli bir şekle bağlı değildir. İhaleler komisyon tarafından işin nitelik ve gereğine göre bir veya daha fazla istekliden yazılı veya sözlü teklif almak ve bedel üzerinde anlaşmak suretiyle yapılır.

Pazarlığın ne suretle yapıldığı ve ne gibi tekliflerde bulunulduğu ve ihale yapılanların neden dolayı tercih edildiği pazarlık kararında gösterilir.

MADDE 51 -PAZARLIK USULÜYLE YAPILACAK İŞLER

Aşağıda yazılı işlerin ihalesi, pazarlık usulüyle yapılabilir;

- Yer, özellik (askeri birliklerin kuruluş özellikleri dahil) ve nitelikleri itibarıyla her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilecek belli tutarları aşmayan ve süreklilik göstermeyen, bu Kanunun 1 inci maddesinde gösterilen işler,
- Silahlı Kuvvetlerin manevra ve planlı tatbikatları ile sikiyönetim faaliyetlerinin gerektirdiği ve acele olarak temini zorunlu her türlü ihtiyaçları; Silahlı Kuvvetler için Genel Kurmay Başkanlığınca, güvenlik kuvvetleri için İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek özel durumlardaki her türlü ihtiyaçları ve taşıma işleri,
- (2.3.1984 - 2990 s.Y.m.8 ile değişik) Önceden düşünülmesi mümkün olmayan ani ve beklenmeyen olayların ortaya çıkması üzerine acele olarak yapılması gerekip, kapalı veya açık teklif usulünün uygulanmasına yeterli süre bulunmayan işler; diğer ihale usulleriyle temin edilemeyeceği açıkça belli olan işler; bilgisayar alımı, kiralınması, bakım ve onarımı; her çeşit araç ve gerecin yetkili servislerine yaptırılacak periyodik bakım ve onarımları; yedek parça ve lastik alımları, (*7)
- 29 uncu maddeye göre ihalenin yapılmaması veya sözleşmenin bozulması nedeniyle, yeniden yapılacak ihalelerin sonuçlandırılmasına kadar geçecek süre içindeki ihtiyaç maddelerinin alımı,
- 43 üncü ve 49 uncu maddeler uyarınca, pazarlık usulüyle sonuçlandırılacak işler,
- İdarelerin, müştereken veya iştirak halinde sahibi buldukları taşınmaz mallardaki paylarının paydaşlara kiraya verilmesi,
- Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralınması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralınması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi,
- Hazinenin veya Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan baraj, dalyan, voli yerleri, göller, havuzlar, nehirler ve nehir ağızlarındaki av yerleri ile deniz ve iç sularda belirlenmiş yerlerdeki su ürünleri istihsalı hakkının, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca tespit edilecek esaslar dahilinde, o yerde kurulan, üyeleri 5 yıldan az olmamak üzere istihsal bölgesinde ikamet eden münhasıran su ürünleri istihsal ve pazarlaması ile iştirak eden kooperatif birliği, kooperatif veya köy birliklerine kiralınması,
- Özellikleri nedeniyle belli isteklilere yaptırılmasında yarar görülen

her türlü hizmet, eğitim, araştırma, etüt ve proje, planlama, müşavirlik, keşif, harita, fotoğraf, film, baskı, sergileme, kontrol, muayene işleri ile teknik, fikri ve güzel sanatlarla ilgili çalışmayı gerektiren diğer işler,
j) Para, tahvil, senet, pul, altın, gümüş, mücevher gibi kıymetlerle, güzel sanatlarla ilgili veya tarihi değeri bulunan eşyanın özel ambalaj, koruma, sigorta ve taşıma işleri,
k) Çabuk bozulan, saklanması tehlikeli olan, saklama giderleri değerine veya beklemeden doğacak yararına oranla yüksek bulunan malların satımı,
l) Tek kişi veya firma elinde bulunan taşınır mal, hak ve hizmetlerle belirli taşınmaz malların alımı veya kiralanması,
m) Ordu binek ve yük hayvanları ile damızlık olarak veya aşı, serumüretmek veya kontrol ve araştırma işlerinde kullanılmak üzere hayvan alımı, _

n) Milli Güvenlik nedeniyle gizli tutulması zorunluluğu Bakanlar Kurulunca_ kabul edilen işler, _

o) Hazineye mal edilmiş batık gemiler ile denize düşmüş malların _ çıkarılması, _

p) (2.3.1984 - 2990 s.Y. m.8 ile değişik) Özellikleri nedeniyle yabancı _ ülkelerden sağlanması zorunlu olan her türlü alım, kiralama, onarım, yaptırma, keşfettirme, montaj, sigorta, taşıma ve hizmet işleri. (*8) _

(a), (b), (c), (d), (i), (l) ve (p) bendlerinde yazılı işler için şartname_ düzenlenmesi, tahmini bedel tespiti, teminat alınması ve sözleşme yapılması _ zorunlu değildir. _

(i),(l) ve (p) bendlerinde yazılı işlerde Maliye Bakanlığının uygun görüşü_ alınır. MADDE 52 - ~ YARIŞMA USULÜ YARIŞMA USULÜNÜN UYGULANMASI İdareler her türlü etüt, plan, proje ve güzel sanatlara ilişkin işleri gerekli görüldüğünde, yarışma ile yaptırabilirler. Bu işlerin mesleki kontrollük hizmetleri, projesi uygulanacak olan yarışmacıya, pazarlıkla ihale edilebilir. İdareler kuruluş kanunlarında yer alan işlere ilişkin yarışmaların yürütülmesiyle ilgili yönetmelikleri hazırlarlar. Mimarlık, mühendislik proje yarışmalarıyla ilgili yönetmelik Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sözleşme

MADDE 53 -İHALENİN SÖZLEŞMEYE BAĞLANMASI

Bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşme, idare adına ita amiri tarafından imzalanır.

Bu Kanunda belirtilen özel hallerde sözleşme yapılması zorunlu değildir.

MADDE 54 -KESİN TEMİNAT

Taahhüdün, sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşme yapılmasından önce müteahhit veya müşteriden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.

Müteahhit veya müşterinin bu zorunluluğa uymaması halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulur ve varsa geçici teminat gelir kaydedilir.

Verilen kesin teminat, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Sözleşmenin yapılmasından sonra geçici teminat iade edilir.

MADDE 55 -YAPIM İŞLERİNDE KESİN TEMİNAT

Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile tespit edilecek tutarı aşan etüt, proje, kontrollük ve müşavirlik hizmetleri ile yapım işlerinde alınmış bulunan geçici teminat, kesin teminata çevrilir; kesin teminatın geri kalanı müteahhidin hakedişlerine karşı verilecek paralardan % 10 alıkonularak kesin teminat tutarına çıkarılır.

Müteahhit isterse teminat olarak kabul edilecek kıymetler üzerinden kesin teminat da verebilir.

Keşfin ve sözleşmenin dışında kalmış fakat yapılması ihaleden sonra kararlaştırılmış işlerde, değişken, fiyat esasına göre ihale edilmiş işlerde kesin teminat, artan iş veya fiyat farkı olarak ödenecek bedel oranında artırılır.,

MADDE 56 -KESİN TEMİNATIN GERİ VERİLMESİ

Kesin teminatın :

- Taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun biçimde yerine getirildiği usulüne göre anlaşıldıktan ve müteahhidin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirilmesi halinde, tümü;
- Yapım işlerinde (a) fıkrasındaki şartlardan ayrı olarak, geçici kabul tutanağının onaylanması ve geçici kabulde görülen kusurların giderilme bedelinin kesin teminatın yarısından fazla olmaması şartıyla yarısı, kesin kabul işlemleri tamamlandıktan sonra ise, kalanı;

Müteahhide geri verilir. Müteahhidin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan _ borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanuni vergi _ kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, teminat 54 üncü _ madde hükmüne göre paraya çevrilerek borçlarına karşılık tutulur. Varsa kalanı _ müteahhide geri verilir. _

MADDE 57 -SÖZLEŞME YAPILMASINDA MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN GÖREV VE SORUMLULUĞU _

Sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri _
31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Maliye Bakanlığının vizesi _
gerek hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden _
itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe _
tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorundadır. _

Satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı süre içinde ihale bedelini ve _
müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması, diğer giderleri _
ödemesi gerekir. _ Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya
gerek kalmaksızın ihale bozulur ve varsa geçici teminat gelir kaydedilir.

MADDE 58 -TAŞINMAZ MALLARIN MÜŞTERİ TARAFINDAN ADINA TESCİL ETTİRİLMESİ

Bedeli, vergi, resim, harç ve diğer masrafları ödemiş olmak
şartıyla, müşteri, şartnamede yazılı süre içinde taşınmaz malları namına
tescil ettirmeye mecburdur. Aksi takdirde müşteri, vukua gelecek hasar, zarar,
fuzuli işgal ve diğer sebeplerle idareden bir talepte bulunamaz.

MADDE 59 -MÜŞTERİNİN SÜRESİ İÇİNDE TAŞINIR MALLARI TESLİM ALMAMASI

Taşınır mallar, bedeli ödendiği halde şartnamedeki süre içinde
teslim alınmaz ise, idare bunları müşteri hesabına bu Kanun hükümleri
dairesinde satmaya yetkilidir. Malların süresi içinde teslim alınmaması ve
ikinci defa satılması sebebiyle tahakkuk edecek masraflar, varsa idarenin
diğer alacakları ikinci satış bedelinden mahsup edildikten sonra, geri kalan
kısmı, ilk müracaatında verilmek üzere müşteri namına emanet hesabına alınır.
Satış bedeli idarenin masraflarını ve alacaklarını karşılamazsa, farkı
teminattan mahsup edilir ve artanı müşteriye geri verilir.
Sözleşmenin akdedilmiş olması halinde, feshedilerek yukarıdaki hükümlere
göre işlem yapılır.

MADDE 60 -İDARENİN GÖREV VE SORUMLULUĞU

İdare 57 nci maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması
hususunda kendisine düşen görevleri yapmak ve taşınmaz malların satımında,
ferağa ait işlemleri tamamlamak, şartnamede belirtilen sınır ve evsafa göre
satılan malları müşteriye teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine
getirilmemesi halinde, müteahhit veya müşteri, sürenin bitmesinden itibaren en
çok 15 gün içinde, 10 gün müddetli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek
şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde teminat geri verilir.
Müteahhit veya müşteri, ihaleye girmek ve teminat vermek için yaptığı
masrafları istemeye hak kazanır. Tebligatın 32 nci maddede sürede
yapılmamasından dolayı, idarenin zararına sebep olanlar hakkında kanuni işlem yapılır.

MADDE 61 - SÖZLEŞME YAPILMASI VE KESİN TEMİNAT ALINMASI ZORUNLU OLMAYAN HALLER

57 nci maddede yazılı süre içinde taahhüdün şartname
hükümlerine göre yerine getirilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde,
sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

MADDE 62 -MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN SÖZLEŞMENİN BOZULMASINA NEDEN OLMASI

Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler
dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü,
şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine,
idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen
aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya
gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek
hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.
Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup
edilemez.

MADDE 63 -SÖZLEŞMEDE BELİRTİLEN İŞİN ARTIŞ VE EKİLİŞİ

Yapım işlerine ait bir sözleşmenin uygulanması sırasında keşif
ve sözleşmede öngörülme iş artış veya eksilişi zorunlu hale gelirse,
müteahhit keşif bedelinin % 30 oranına kadar olan değişikliği, süre hariç,
sözleşme ve şartnamesindeki hükümler dairesinde yapmakla yükümlüdür.
Keşif bedeli artışının % 30'u geçmesi halinde sözleşme feshedilir. Ancak
bu durumda müteahhit işin keşif bedeli ve % 30 keşif artışının karşılığı
işleri sözleşme ve şartnamesindeki hükümler çerçevesinde yapmaya zorunludur.
Taahhüdün % 30 keşif artışı ile bitmemesi ve tasfiye edilmesi halinde
müteahhit, idareden hiçbir masraf ve tazminat isteyemez.
% 30 oranından fazla artış; temel tünel ve benzeri işler ile tabii afetler gibi
nedenlerden ileri gelmiş ise; idarenin isteği, müteahhidin kabulü ve
ilgili bakanın onayı ile süre hariç, aynı sözleşme ve şartname hükümleri
içinde % 30'u geçen işler de aynı müteahhide yaptırılabilir.
Keşif bedelinin % 70 inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan
işlerde müteahhit işi bitirmeye zorunludur. Bu durumda, müteahhide, belgelemek
şartı ile yapmış olduğu gerçek giderlerine karşılık olarak, ihale bedelinin %
70'i ile yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının % 5'ine kadar ödeme
yapılabilir.

MADDE 64 -KİRALARDA SÖZLEŞME SÜRESİ

Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür. Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığının izni alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı oldukları Bakanlıktan alınır. Özel idare ve belediyeler için kendi özel Kanunları uygulanır.

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl arttırma ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir.

MADDE 65 -SU ÜRÜNLERİ İSTİHSALİ HAKKI KİRALARINDA SÜRE

Dalyan, voli yerleri, doğal ve yapay göller, barajlar, avuzlar, nehirler ve nehir ağızlarındaki sular, av yerleri ve deniz ve iç ulardaki su ürünleri istihsal hakkının kiralanmasında beş yıla kadar sözleşme yapmaya idareler yetkilidir.

Ancak, kiracı tarafından kurulacak ve tesisat yapılacak olan üretmeyherleri onbeş yıla kadar kiraya verilebilir.

Bu madde kapsamına giren kira işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit olunur.

MADDE 66 -SÖZLEŞMENİN DEVRİ

Sözleşme, ita amirinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar aranır. İzinsiz devir yapılması halinde, sözleşme bozulur ve müteahhit veya müşteri hakkında 62 nci madde hükümleri uygulanır.

MADDE 67 - MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN ÖLÜMÜ

Müteahhit veya müşterinin ölümü halinde, yapılmış olan işler tasfiye edilerek kesin teminatı ve varsa sair alacakları varislerine verilir. Ancak, idare varislerden istekli olanlara, ölüm tarihinden itibaren 30 gün içinde kesin teminat verilmesi şartıyla sözleşmeyi devredebilir.

MADDE 68 -MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN İFLAS HALİ

Müteahhit veya müşterinin iflas etmesi halinde sözleşme bozulur. Bundan bir zarar doğarsa 62 nci maddeye göre işlem yapılır.

MADDE 69 -MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN AĞIR HASTALIĞI, TUTUKLULUK VEYA MAHKUMİYET HALİ

Müteahhit veya müşteri sözleşmenin yerine getirilmesine engel olacak derecede ağır hastalık, tutukluluk veya hürriyeti bağlayıcı bir ceza nedeniyle ile taahhüdünü yapamayacak duruma girerse, bu hallerin oluşundan itibaren 30 gün içinde ilgili idarenin kabul edeceği birini vekil tayin etmek şartıyla taahhüdüne devam edebilir.

Eğer müteahhit veya müşteri kendi serbest iradesi ile vekil tayin etmek imkânından mahrum ise, yerine ilgililerce aynı süre içinde genel hükümlere göre bir kayyum tayin edilmesi istenebilir.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanmaması halinde sözleşme bozulur. Bundan bir zarar doğarsa 62 nci maddeye göre işlem yapılır.

MADDE 70 -MÜTEAHHİT VEYA MÜŞTERİNİN BİR DEN FAZLA OLMASI HALİ

Birden fazla gerçek veya tüzelkişi tarafından birlikte yapılan taahhütlerde, müteahhitlerden veya müşterilerden birinin ölümü, iflası, tutuklu veya mahkûm olması gibi haller sözleşmenin devamına engel olmaz. Birlikte yapılan taahhütlerde müteahhitlerden biri idareye pilot firma olarak bildirilmiş ise, pilot firmanın şahıs veya şirket olmasına göre ölüm, iflas veya dağılıma hallerinde sözleşme kendiliğinden sona erer. Ancak, diğer müteahhitlerin teklifi ve idarenin uygun görmesi halinde sözleşme yenilenerek işe devam edilir.

Birlikte yapılan taahhütlerde gruba dahil pilot firmadan başka herhangi bir ortak şahsın ölümü veya ortak şirketin herhangi bir sebeple dağılması halinde, pilot, firma ve grubun diğer ortakları, teminat dahil işin o ortağa yüklediği sorumlulukları da üzerlerine alarak işi bitirirler.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İHALE USULLERİNE TABİ OLMAYAN İŞLEMLER

- Madde 71 İHTİYAÇLARIN KAMU KURULUŞLARINDAN KARŞILANMASI
- Madde 72 KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEKLERE TAŞINMAZ MALLARIN SATIMI
- Madde 73 TARİHİ VE BEDİİ DEĞERİ OLAN TAŞINMAZ MALLARIN KİRAYA VERİLMESİ
- Madde 74 TARİHİ VE BEDİİ DEĞERİ OLMAYAN TAŞINMAZ MALLARLA İLGİLİ İŞLEMLER
- Madde 75 ECRİMİSİL VE TAHLİYE
- Madde 76 MAHALLİ KOMİSYONLARIN YETKİLERİ
- Madde 77 KIZILAY DERNEĞİNDEN YAPILACAK ALIMLAR
- Madde 78 İLAÇ VE GEREÇ SAĞLANMASI
- Madde 79 DIŞ ÜLKELERDEKİ KURULUŞLARIN İHTİYAÇLARI
- Madde 80 YURT DIŞINDA BULUNAN GEMİ VE UÇAKLARIN İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASI
- Madde 81 EMANET SURETİYLE YAPILACAK İŞLER
- Madde 82 ULUSLARARASI ANTLAŞMALAR UYARINCA YAPILACAK İŞLER

(1) MADDE 71 -İHTİYAÇLARIN KAMU KURULUŞLARINDAN KARŞILANMASI

Aşağıda belirtilen durumlarda ihale işleri Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak kıymet takdiri suretiyle yapılır.

1. Bu Kanun kapsamına giren idarelerin kendi aralarında yaptıkları ihale

işleri.

2. (1) numaralı fıkrada belirtilen idarelerin her türlü ihtiyaçlarının;

a) Bu idarelere bağlı sabit veya döner sermayeli müesseseler ve özel bütçeli idarelerin kurdukları birliklerden,

b) Kamu iktisadi teşebbüsleri ile sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte Devlete, kamu iktisadi teşebbüslerine veya mahalli idarelere ait kuruluşlardan,

c) Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş olan vakıflar ile sermayesinin yarısından fazlası bu vakıflara ait olan kuruluş, şirket ve müesseselerden,

d) Özel kanun ile kurulan tüzelkişiliğe sahip ve ortaklarının veya kanunların öngördüğü durumlarda ortak olmayanların ürünlerini alan, işleyen, değerlendiren, iyileştiren, satan, üretim ihtiyaçlarına yarayan araç ve gereçleri sağlayan ortaklıklar ve bunlara ait birliklerden,

e) Özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzelkişiliğe sahip kuruluşlardan, Temini ile ilgili ihale işleri, 2 numaralı fıkranın uygulanmasında, ihale konusu mal ve hizmetlerle taşıma işlerinin bizzat o kuruluşlar tarafından üretilmesi ve yapılması zorunludur. Ancak, bu fıkrada yazılı olup kuruluş amaçları temel gıda ve günlük tüketim maddelerini alıp satmak olan kuruluşlar bakımından, sözü edilen günlük gıda ve tüketim maddeleri, sanayi kuruluşları bakımından da imal edilecek mamullerin bünyesine giren hammadde, yarı mamul, devre elemanları, aksesuar, yardımcı özel teçhizat ve bir bütün halinde kurulacak tesislerde kullanılan ve kuruluşun imalat sahasına girmeyen makina, teçhizat için bizzat üretim ve yapım şartı aranmaz.

Bu usulle yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım ve taşıma işlerinin kıymet takdirleri, satış fiyatları Devletçe veya görevli mercilerce tespit olunanlar için bu fiyatlar esas alınmak suretiyle, fiyatları bu şekilde tespit olunmayanlar için ise 9 uncu maddedeki usule göre alıcı kuruluşlarca yapılır. Satış fiyatları Devletçe veya görevli mercilerce tespit olunan mallar, dağıtım yapan kuruluşlarda bulunmadığı belgelenmek şartıyla bu fiyatlarla en yakın piyasadan da satın alınabilir. İdarelere zorunluluk yükleyen özel hükümler saklıdır.

(1) - İhtiyaçların Kamu Kuruluşları'ndan Karşılanması'na İlişkin Esas ve Usuller Maliye Bakanlığı'nca belirlenir) hükmü 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994 , Mali Yılı'nda uygulanmaz. 3512, 3595, 3690, 3790, 3859, 3941 s. Mali Yılı Bütçe Yasaları.

- Bu hükmün 1995 Mali Yılında uygulanmayacağına ilişkin 4061 s. 1995 Mali Yılı Bütçe Yasası m.72, (j) bendinin 5. alt bendi Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edilmiştir. (E.1995/2, K.1995/12, T.13.06.1995 - R.G. 18.04.1996/22615). -----

MADDE 72 -KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEKLERE TAŞINMAZ MALLARIN SATIMI

Kamu yararına çalışan derneklere, kuruluş gayelerine uygun olarak kullanılmak üzere, Hazinesinin özel mülkiyetinde kayıtlı bulunan ve kamu hizmetlerine tahsisli olmayan taşınmaz malları, satış tarihindeki alım satım rayıcı nazara alınarak kıymet takdiri suretiyle satılabilir.

Bu yolla edinilen taşınmaz mallar verilmiş maksadı dışında kullanılamaz ve satılamaz.

Beş yıl içinde kuruluş gayesine uygun olarak kullanılmadığı takdirde taşınmaz mal, satış bedeli üzerinden Hazinece geri alınır.

MADDE 73 -TARİHİ VE BEDİİ DEĞERİ OLAN TAŞINMAZ MALLARIN KİRAYA VERİLMESİ

Tarihi ve bedii değeri olan taşınmaz mallar Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak, Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelik tetespit olunacak esas ve şartlara göre, Maliye Bakanlığınca kiraya verilebilir. Vakıflara ait özel hükümler saklıdır.

MADDE 74 -TARİHİ VE BEDİİ DEĞERİ OLMAYAN TAŞINMAZ MALLARLA İLGİLİ İŞLEMLER

Tarihi ve bedii değeri olanlar hariç Hazinesinin özel mülkiyetindeki yerlerin satışı, kiraya verilmesi, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi esasları Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

MADDE 75 -ECRİMİSİL VE TAHLİYE

Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şâgilden, bu Kanunun 9. maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, 13. maddesinde gösterilen komisyonca takdir ve tespit edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şâgilin kusuru aranmaz.

Ecrimisil fuzuli şâgil tarafından rızaen ödenmez ise, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır.

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.

MADDE 76 -MAHALLİ KOMİSYONLARIN YETKİLERİ

Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri aynı hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

MADDE 77 -KIZILAY DERNEĞİNİN YAPILACAK ALIMLAR

Kızılay derneğinde bulunan ilaçlarla, sağlık araç ve gereçleri idarelerce doğrudan doğruya satın alınabilir.

MADDE 78 -İLAÇ VE GEREÇ SAĞLANMASI

Kanunlar gereğince tedavisi sağlanan kişilerin kullanması gereken ilaç ve gereçlerin, ilgililer tarafından eczanelerden alınması halinde, idarelerle eczaneler arasında yapılacak anlaşmalar Maliye Bakanlığınca tespit edilecek esas ve usullere göre yapılır.

MADDE 79 -DIŞ ÜLKELERDEKİ KURULUŞLARIN İHTİYAÇLARI

İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının yerel ihtiyaçlarının karşılanmasında, taşınır ve taşınmaz malların alım, satım, kiralama ve kiraya verilmesinde uygulanacak esaslar Dışişleri, Milli Savunma, Maliye ve Bayındırlık Bakanlıklarınca düzenlenecek bir yönetmelikle tespit edilir.

MADDE 80 -YURT DIŞINDA BULUNAN GEMİ VE UÇAKLARIN İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASI

Yurt dışında bulunan gemi ve uçakların o yerden sağlanması zorunlu olan ihtiyaç maddelerinin alımı ile acele onarımlarının vesair giderlerinin yapılmasına ilişkin esaslar, Maliye ve Milli Savunma bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikte gösterilir.

MADDE 81 -EMANET SURETİYLE YAPILACAK İŞLER

Aşağıda yazılı işler, ita amirlerince idare görevlilerinden oluşturulacak emanet komisyonları eliyle emaneten yaptırılabilir.

- Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilen miktarı geçmeyen yapım, bakım ve onarım işleri,
- İdarenin yeterli işgücü, makine, araç, gereç ve taşıtlara sahip olması halinde ve ihaleye konulması faydalı görülmemeyen yapım ve taşıma işleri,
- Köy kalkınması ile ilgili yapım işleri,
- İstihkamların yapımı ve onarımı ile garnizonların altyapı işleri,
- Gizliliği olan işlerle yasak bölgelerde ve orman içindeki yapım ve taşıma işleri,
- Toprak koruma, arazi iyileştirme ve orman amenajman işleri,
- Can ve mal kaybı tehlikesi nedeniyle ecele olarak gerçekleştirilmesi gereken yapım ve onarım işleri,
- Sözleşmenin bozulması veya tasfiye edilmesi nedeniyle bitirilmemiş olup, süratle bitirilmesinde zorunluluk görülen işlerin tamamlanması,
- Liman yapımı ve genişletilmesi, tarama yapılması, ulaşım güvenliği için batıkların çıkarılması ve dolgu işleri,
- Silahlı Kuvvetlerle, güvenlik kuvvetlerinin araç ve gereçlerinin yapım, onarım ve bakımı,
- Parasal bağış dışındaki halk katkısının önem taşıması nedeniyle ihaleye konulmadan yaptırılmasında idaresince yarar görülen işler,
- İhaleye konulmasına imkân bulunmayan veya ihaleye konulduğu halde istekli çıkmayan ve bekleme de tahammülü olmayan işler,
- Demiryolu yapımında balast ve yol malzemesinin döşenmesi işleri,
- Telgraf, telefon ve enerji hatlarının çekilmesi işleri,
- Tuz çıkarma işleri.

p) (2.3.1984 - 2990 s.Y. m.9 ile ek) İlköğretim kurumları ve tesisleri ile ilköğretim öğretmen konutları yapım, onarım ve bakım işleri.

Yukarıda belirtilen işler için işi yürütmekle görevli emanet komisyonları geçici süre ile işçi çalıştırabileceği gibi işin bünyesine giren gerekli madde, araç ve gereçleri öncelikle bunları kendileri üreten veya yapan ve sermayesinin yarıdan fazlası tek başına veya birlikte Devlete, kamu iktisadi teşebbüslerine veya belediyelere ait olan kuruluşlardan doğrudan doğruya tarife, yoksa piyasa satış bedelleri üzerinden alabilirler. Bu suretle sağlanması mümkün olmayan madde, araç ve gereçler teklif alınmak ve piyasa satış değerlerine uygunluğu belgelenmek şartıyla piyasadan sağlanır.

Bu usulle yaptırılmasında gerek ve yarar görülen işler nevi itibarıyla Kısımlara ayrılmak suretiyle, araya bir müteahhit girmeksizin taşeronlara da Yaptırılabilir.

(2.3.1984 - 2990 s.Y. m.9 ile değişik) Nevi itibarıyla kısımlara ayrılacak taşaronlara verilen işlerde, gerekli görülen malzeme taşaron tarafından temin edilmek şartıyla iş yaptırılabilir. (*9)

Emanet komisyonları eliyle yapılabilecek işlere ait uygulama esasları, Milli Savunma, Maliye, Bayındırlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Köy İşleri ve Kooperatifler bakanlıklarınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak Bir yönetmelikte gösterilir.

Yukarıdaki bentlerde sayılan işlerle ilgili olarak idarelere zorunluluk Yükleme özel hükümler saklıdır.

MADDE 82 -ULUSLARARASI ANTLAŞMALAR UYARINCA YAPILACAK İŞLER

Uluslararası antlaşmalar uyarınca Türkiye'de yapılacak ve Karşılıklı yabancı Devlet veya Uluslararası kuruluşlarca sağlanacak işler, Özel kanun, kararname ve antlaşmalar hükümlerine göre yürütülür.

DÖRDÜNCÜ KISIM

İHALE İŞLERİNDE YASAKLAR VE SORUMLUKLAR:

Madde 83 YASAK FİİL VE DAVRANIŞLAR

Madde 84 İDARELERCE İHALELERE KATILMAKTAN GEÇİCİ YASAKLAMA

Madde 85 CEZA SORUMLULUĞU VE SONUÇLARI

Madde 86 GÖREVLİLERİN SORUMLULUĞU

Madde 87 HİLELİ İNŞAAT VE ONARIM

MADDE 83 -YASAK FİİL VE DAVRANIŞLAR

İhale işlemlerinin hazırlanması, yürütülmesi ve

Sonuçlandırılması sırasında;

a) Hile, desise, vaat, tehdit, nüfuz kullanma ve çıkar sağlama suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek,

b) Açık teklif ve pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde isteklileri tereddüde düşürecek veya rağbeti kıracak söz söylemek ve istekliler arasında anlaşmaya çağırma iması edebilecek işaret ve davranışlarda bulunmak veya ihalenin doğruluğunu bozacak biçimde görüşme ve tartışma yapmak,

c) İhale işlemlerinde sahte belge veya sahte taminat kullanmak veya kullanmaya teşebbüs etmek, taahhüdünü kötü niyetle yerine getirmemek, taahhüdünü yerine getirirken idareye zarar verecek işler yapmak veya işin yapılması veya teslimi sırasında hileli malzeme, araç veya usuller kullanmak, yasaktır.

MADDE 84 - İDARELERCE İHALELERE KATILMAKTAN GEÇİCİ YASAKLAMA

83 üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları anlaşılabilir, bu fiil ve davranışlar ihale safhasında vaki olmuşsa idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi fiil veya davranışlarının özelliğine göre ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, haklarında bir yıla kadar bütün ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir. Kararı veren idareler, bu kararı, Resmi Gazete'de ilân ettirirler. Bu kararlar ilgililerin müteahhitlik siciline de işlenir. İhalelere katılmaktan yasaklananlar, yasaklı oldukları süre içinde diğer idarelerce yapılacak ihalelere de müteahhit veya müşteri sıfatıyla katılamazlar.

Haklarında bu yolda işlem yapılanların sermayesinin çoğunluğuna sahip bulunduğu tespit edilen tüzel kişilere de aynı müeyyide uygulanır.

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilân ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

MADDE 85 - CEZA SORUMLULUĞU VE SONUÇLARI

83 üncü maddenin (c) bendinde yazılı fiil ve davranışları bu durumları iş tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra anlaşılabilir olsa dahi tespit edilenler ile, o işteki ortak veya vekilleri haklarında ceza kovuşturması yapılır; hükmolunacak ceza ile birlikte bir yıldan üç yıla kadar bütün ihalelere girmekten mahkeme kararı ile yasaklanırlar.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı haklarında Türk Ceza Kanununun 342 nci maddesi ile son soruşturmanın açılmasına karar verilen müteahhitlere, yargılama sonuna kadar, hiçbir suretle yeni iş verilmez.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı haklarında Türk Ceza Kanununun 339, 340 nci maddeleri ile son soruşturmanın açılmasına karar verilen kontrol teşkilatı mensupları, yargılama sonuna kadar görevden uzaklaştırılırlar.

Türk Ceza Kanununun 339, 340, 342 nci maddelerine göre, bu Kanun kapsamındaki işlerden mükerrer mahkûmiyeti olanlar, mesleklerini icra edemezler ve hiçbir nam altında müteahhitlik yapamazlar.

Bu mahkûmiyete ilişkin kararlar, ilgilinin meslek ve müteahhitlik sicillerine işlenir.

MADDE 86 -GÖREVLİLERİN SORUMLULUĞU

İhale, muayene ve kabul komisyon veya heyetlerinin başkan ve üyeleri ile diğer ilgililer, görevlerini kanuni gereklere göre tarafsızlıkla yapmadıkları ve taraflardan birinin zararına yol açacak ihmal ve kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde haklarında disiplin cezası uygulanacağı gibi, fiil ve davranışlarının özelliğine göre ceza kovuşturması da yapılır. Ancak, tarafların bu yüzden uğradıkları zarar ve ziyan da kendilerine ödetilir.

MADDE 87 -HİLELİ İNŞAAT VE ONARIM

Gayrimenkullerin yapım ve onarımlarında kesin kabul tarihinden itibaren 5 yıl içinde malzemenin hileli olmasından veya yapım ve onarımın teknik icaplara uygun olarak yapılmamasından ortaya çıkan zarar ve ziyan, Borçlar Kanununun 360 nci maddesi gereğince ve 363 üncü maddesindeki sürede müteahhide ikmal ve tazmin ettirilir.

İdareler beş yıllık sürede ortaya çıkacak zarar ve noksanları tespit ile

gereğinin yapılması için durumu ilgili mercilere bildirmekle ödevlidirler.
İşin nezareti kendisine tevdi edilen mühendis, mimar ve memurlar hakkında da ayrıca bu Kanunun 86 ncı maddesi uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 88 ERKEN BİTİRME PRİMİ
Madde 89 ÖZELLİĞİ BULUNAN İŞLER
Madde 90 TARIM VE ORMAN ÜRÜNLERİNDE TERCİHLİ USULLER VE TEKELMADDELERİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER
Madde 91 MUAYENE VE KABUL İŞLEMLERİ
Madde 92 SÜRELERİN HESABI
Madde 93 TEBLİGAT

MADDE 88 -ERKEN BİTİRME PRİMİ

Şartname ve sözleşmesinde tespit edilecek sürelerden önce tamamlanmasında idarelerce yarar görülen yapım işlerinde, esasları şartnamede tespit edilmek üzere müteahhitlere erken bitirme primi verilebilir. Süre uzatımı verilen işlerde hiç bir surette bu tür prim verilemez.

MADDE 89 - ÖZELLİĞİ BULUNAN İŞLER

(2.3.1984 - 2990 s.Y. m.10 ile değişik) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmayacağı haller ile, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yeniden teşkilatlanması, silah, araç ve gereçlerinin modern teknik gelişmelere uygun şekilde yenileştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin Stratejik Hedef Planının gerçekleşmesi için temin edilecek mal ve hizmetlerin ihalesinde; ilgili bakanlığın teklif edeceği ihaleler için bu Kanun hükümleri dışında kalınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Bu ihalelerde uygulanacak usul ve esaslar idarelerince hazırlanarak ilgili bakanın onayı ile belirlenir. (*10)

MADDE 90 -TARIM VE ORMAN ÜRÜNLERİNDE

TERCİHLİ USULLER VE TEKEL MADDELERİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER
Tarım ve orman ürünlerinin üretim, imal, kesme, toplama, taşıma gibi işlerinde ve bu ürünlerin satışlarında uygulanacak tercihli usullerle, tekel maddelerinin satımı ve tekelle ilgili ürünlerin üreticiden alım hakkında, özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

MADDE 91 -MUAYENE VE KABUL İŞLEMLERİ

Teslim edilen mal, hizmet, yapım veya yapılan işin muayene ve kabul işlemleri, idarelerce kurulacak en az üç kişilik muayene ve kabul heyetleri tarafından yapılır.

Muayene ve kabul işlemlerinin nasıl yapılacağı, Milli Savunma Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikte gösterilir.

MADDE 92 -SÜRELERİN HESABI

Bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında hüküm bulunmayan hallerde, Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

MADDE 93 - TEBLİGAT

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

ALTINCI KISIM

SON HÜKÜMLER

Geç. m. 1 BAŞLAMIS OLAN İŞLER
Geç. m. 2 TÜZÜK VE YÖNETMELİKLER
Madde 94 KALDIRILAN HÜKÜMLER
Madde 95 YÜRÜRLÜK / Madde 96 YÜRÜTME
EK.A 2886 S.YASA'DA DEĞİŞİKLİĞE UĞRAYAN HÜKÜMLERİN DEĞİŞİKLİKTEN ÖNCEKİ BİÇİMLERİ
EK.B 2886 SAYILI YASA'DA DEĞİŞİKLİK YAPAN YASALAR

GEÇİCİ MADDE 1 -BAŞLAMIS OLAN İŞLER

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı yapılmak suretiyle başlamış olan ihale işlemleri ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 2 -TÜZÜK VE YÖNETMELİKLER

Bu Kanuna göre çıkarılacak tüzük, şartname esasları ve yönetmelikler Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren altı ay içinde hazırlanır ve Resmi Gazete ile yayımlanır.

Bunların yürürlüğe konulmasına kadar idareler, mevcut esaslar ve yönetmelik hükümlerini uygulamaya devam ederler.

MADDE 94 -KALDIRILAN HÜKÜMLER

a) 2/6/1934 tarih ve 2490 sayılı Kanun ile bu Kanunda ek ve değişiklikler yapan kanunlar.

b) (9.11.1983 - 2944 s.Y. m.1 ile değişik) Diğer kanunların (15.7.1964 tarih ve 500 sayılı Kanun ile 22.10.1981 tarih ve 2542 sayılı kanun hariç) bu kanuna uymayan hükümleri, (*11)

MADDE 95 -YÜRÜRLÜK

Bu Kanun 1 Ocak 1984 tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

MADDE 96 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.